

Verksamhetsberättelse för 2005

MJS - Styrgruppen för miljöstrategier i jord- och skogsbruk

1. Sammanfattning av verksamheten med årets viktigaste resultat

MJS styrgrupp arbetar extensivt och träffas bara två gånger per år. Gruppen är tvärsektoriell mellan miljö samt jord/skog och projektidéer och uppföljningar belyses därför från olika sakvinklar.

Under 2005 har följande områden varit särskilt framträdande:

- Landskap, landsbygdsutveckling och miljö är ett stort område som MJS är mycket engagerad i. Under 2005 arbetade NordFram med frågan och hade ett inlägg om landskap och landsbygdsutveckling vid lantbruksministermötet i Århus. Parallellt med NordFrams arbete kom också rapporten (TN 05:576) från "Jordbruket som kulturbärare". Därtill hölls en internationell konferens på Island inom projektet Affornord, där nyplantering av skog och landskapsvård är ett centralt tema, se vidare projektkatalog nedan.
- Bioenergi är ett växande område där MJS aktivitet har ökat under de senaste åren. 2005 hölls ett nordiskt seminarium och ett koncentrat av de frågeställningar som kom fram där fördes vidare till NEJS för diskussion. Inom området har även initierats ett projekt om biogas samt ett kring energiskog (2006). I alla dessa tre projekt undersöks mindre energikällor där miljösidan har starkare intresse än energisektorn (t.ex. recirkulering av aska, gasutvinning från lantbruksavfall samt landskapsaspekter på energiskog).
- Flera mindre projekt har slutförts under året och gett värdefulla och konkreta förslag till bättre samarbete inom Norden. Framhållas skall förslagen om en gemensam hantering av resultat från Nordiska lantbruksförsök, en gemensam hantering av information kring ekoutsäde samt vikten av att ta fram redskap för enskilda markägare i arbetet att minska fosforurlakningen från jordbruksmark. Detta är exempel på praktiskt användbara resultat som under hösten förelagts EK-M och NEJS.
- En evaluering av MJS genomfördes under 2005. Rapporten var värdefull och gav flera förslag till en förbättrad verksamhet inom MJS, som redan fungerar väl.

MJS hantering av projekten, där all information om och från projekten finns tillgängliga på NMR hemsida, har under 2005 blivit standard inom miljösektorn och provas även inom jord- och skogsbrukssektorn. Mellan rådgivarna och sekreterarna pågår dessutom en kreativ diskussion i syfte att göra NMR's information ytterligare mer tillgänglig och begriplig.

2. Uppfyllelse av MHP mål, aktivitet och förväntade resultat

MJS startade den nya programperioden 2005-2008 med att definiera de tema som låg inom MJS mandat och som kunde realiserats i konkreta projekt under perioden. Utgångspunkt var BU-strategin samt de två nya handlingsprogrammen inom miljö- samt jord- & skogsbrukssektorerna. Översikten återfinns på www.norden.org/MJS/sk/mjs_tema.asp och MJS ambition är att under perioden koppla projekt till de tema som definierats där.

De projekt som arbetats med samt redovisats under 2005, se punkt 1, 4 och 6, samt de projekt som initierats 2006 har redan fyllt flera luckor bland de tema som prioriterats. Inom de fyra huvudområdena är fördelningen följande (för mer detaljerad information, se miljösektorns större sammanställning):

- Miljö och hälsa, 6 projekt
- Vatten och eutrofiering, 3 projekt
- Natur och kulturmiljövården, 6 projekt
- Uthållig näringsutveckling, 6 projekt

3. Gruppens konkreta inspel till EK-M / MR-M och NEJS / MR-JSFL möten

Under 2005 har MJS provat att försöka sammanfatta politiskt och förvaltningsmässigt intressanta resultat från avslutade projekt, på max en sida. Målgruppen har varit EK-M och NEJS samt övriga sekreterargrupper inom dessa sektorer. Ambitionen är att särskilja ”fagligt” material från politiskt intressanta projektresultat, så att de senare kan ge ett konkretare underlag till diskussionen inom NMR, se även punkt 5 nedan. Under hösten fick EK-M och NEJS sammanfattningar, med konkreta förslag, från följande projekt:

- Informationsdatabas för ekologiskt utsäde och sorter till grönsaksodling
- Jordbruket som kulturbärare - nordisk/europeisk workshop for forskere og forvaltere
- Nordisk forsøgssamarbejde - analyse og institutionel forankring
- Växtnäringsutnyttjande och gödslingsstrategier i grönsaksodlingen på friland
- Bioenergy as an environmental factor in the Nordic-Baltic....(delrapport enbart till NEJS)

Vid jordbruksministrarnas möte i Århus 2005, följde NordFram upp den ministerdeklaration som togs vid mötet i Akureyri på Island. Det gjordes med en broschyr där NordFrams initiativ gav inspel till ministermötet. Inför 2006 års ministermöte i Lofoten fick NordFram som en följd av detta uppdraget att arrangera det inledande seminariet. NordFrams initiativ omfattar:

- Landskap och kollektiva nyttigheter (nya landsbygdsprogram, stad-land, markanvändning och lantbruksbyggnader.)
- Landsbygds- och näringsutveckling (småskalig livsmedelsproduktion, kultur- och upplevelseekonomi etc.)
- Entreprenörskap och byråkratiska trösklar.

4. Gruppens konkreta inspel till internationella förhandlingar

Gruppens extensiva arbetsformer medger inga egna direkta inspel i internationella forum. Istället är målet att anordnade seminarier och att framtaget material inom de olika projekten skall fungera som internationella inspel, jfr de ”politiska sammanfattningarna” ovan. De av MJS projekt som 2005 hade den tydligaste internationella profilen är följande:

- Affornord. Genopbygning af skogsresurser i nordvest Norden
- Bioenergy as an environmental factor in the Nordic-Baltic-North-West-Russian Region
- Dyrevelferd i økologisk landbrug
- Establish of a Nordic Pesticide Monitoring Network
- Rödlistade arter i Norden och Östersjöregionen
- Jordbruket som kulturbärare... (TemaNord 2005:576)

Bland projekten ovan har ”Affornord” och ”Jordbruket som kulturbärare” en tydlig koppling till den europeiska landskapskonventionen, medan projektet om Rödlistade arter diskuterar denna problematik mellan internationella deltagare. Vad gäller Bioenergi är Norden över huvud taget ledande varför även detta projekt kan ge internationella implikationer. På pesticidområdet är det den framväxande jämförande metodiken som är viktig i det internationella miljöarbetet. Det senare följs t.ex. upp i ett av MJS projekt under 2006 som bl.a. omfattar mätning av läckage i Leningrads Oblast.

5. Informationsverksamhet

Arbetet med informationsförmedling inom MJS har gått vidare. MJS projektdatabas har utvecklats och beslut togs 2005 att samtliga gruppers projekt skall läggas in i databasen och exponeras via NMR och gruppens hemsidor. Databasen förenklar det administrativa arbetet avsevärt och stöder arbetet mellan sekreterare, rådgivare och projektledarna. Mot allmänheten är dock uppgifterna i databasen bara en av NMR fönster ut mot samhället. Här måste kompletterande kanaler användas

som t.ex. pressnotiser, konferenser, tryckt material (se nedan), etc. Här pågår en givande diskussion mellan sekreterare och rådgivare vid NMR som förhoppningsvis skall förbättra informationsförmedlingen ytterligare under 2006.

Nytt för 2005 var MJS "politiska sammanfattningar", se punkt 3 ovan. Dessa strävar att lyfta fram politiskt och förvaltningsmässigt intressanta resultat från avslutade projekt. Fyra sammanfattningar har förelagts EK-M och NEJS under hösten 2005 och reaktionen har varit genomgående positiv. Dock återstår en del, då dialogen mellan grupperna och EK-M och NEJS är otydlig. Här kan en tydligare dialog resultera i mer användbara projekt.

Till jordbruksministrarnas mötet i Århus utgavs en broschyr som angav arbetsinriktningen på arbetet inom NordFram, den ad hoc grupp som initierats på Island 2004 och som bl.a. var ett resultat av MJS projektarbete.

Under 2005 har följande rapporter publicerats:

- Jordbruket som kulturbærer... (TemaNord 2005:576)
- Nordisk forsøgssamarbejde - analyse og institutionel forankring (TemaNord 2005:592)
- Nordisk skogskonferens i Danmark, 2005 (Se MJS hemsida)
- Traditional Rural Biotopes and Landscapes... (TemaNord 2004:564, utkom våren 05)
- Metanoxidation som integrerad miljöindikator (TemaNord 2005:522)
- Risikovurdering af fosfortab og erosion i de nordiske lande (TemaNord 2005:583)
- Nordic EU Water Framework Directive - seminar (The Finnish Environment 792)
- Pilot study on indicators for genetic diversity ... (Intern rapport, se MJS hemsida och NGR)
- Evaluering av MJS 2001-2004 (Intern rapport, se MJS hemsida)

6. Samarbete med andre grupper och sektorer

Samarbetet mellan grupperna har uppmuntrats vid flera tillfällen. Bl.a. har rådgivarna vid NMR i Kph ordnat mötet mellan sekreterarna som lett till ökade kontakter och fler samarbeten. MJS har samarbetsprojekt med PA-gruppen, NFK, NKG, NMD och energisektorn, varav bl.a. kan nämnas:

- Establish of a Nordic Pesticide Monitoring Network, i samarbete med NKG och NMD
- Bioenergy as an environmental factor in the Nordic....., ett arbete där även energisektorn deltagit.
- Rödlistade arter i Norden och Östersjöregionen, i samarbete med NFK.

MJS är en tvärssektoriell grupp där samarbete mellan sektorerna är avgörande. Dock är bara projekt-samarbete första steget, därför att målet är ökade kontaktytor och en mer sektorsövergripande resultatbearbetning och diskussion. Detta fås inte automatiskt utan måste konkretiseras, t.ex. med tematiska workshop och sammanfattningar av projekt inom samma område, t.ex. landskap, bioenergi etc. MJS stöder därför de initiativ som tagits i sekreterare- och rådgivargruppen kring ytterligare informationsförädling.

Under 2006 planeras ytterligare samarbeten med NFK, Genbankerna samt NKJ. Utöver detta skall det mycket konkreta samarbetet via projektdatabasen nämnas, se punkt 5 ovan.

7. Projektkatalog

Följande projekt har arbetat eller publicerat slutrapporter under 2005. Inget projekt är vilande, men några är försenade, ett halvt till ett år:

- Affornord. Genopbygning af skogsresurser i nordvest Norden
- Bioenergy as an environmental factor in the Nordic-Baltic-North-West-Russian Region
- Dyrevelferd i økologisk landbrug
- Establish of a Nordic Pesticide Monitoring Network
- Hästen en resurs för levande landskap
- Informationsdatabas för ekologiskt utsäde och sorter till grönsaksodling

- Kartläggning av projekt kring avloppssystem för klosettwater ...
- Kulturmiljö i de nordiska ländernas skogsbruk
- Nordisk Plantevern Varsling för Redusert Plantevernsmiddelbruk
- Nordiskt biogasprojekt
- Röddade arter i Norden och Östersjöregionen
- Skyddade områden och landsbygdsutveckling
- Växtnäringsutnyttjande och gödslingsstrategier i grönsaksodlingen på friland
- Avslutat 2005. Jordbruket som kulturbærer... (TemaNord 2005:576)
- Avslutat 2005. Nordisk forsøgssamarbejde - analyse og institutionel forankring (TemaNord 2005:592)
- Avslutat 2005. Nordisk skogskonferens i Danmark, 2005 (Se MJS hemsida)
- Avslutat 2005. Metanoxidation som integrerad miljöindikator (TemaNord 2005:522)
- Avslutat 2005. Risikovurdering af fosfortab og erosion i de nordiske lande (TemaNord 2005:583)
- Avslutat 2005. Evaluering av MJS 2001-2004 (Intern rapport, se MJS hemsida)

För mer information se: <http://www.norden.org/MJS/>

8. Gruppens sammansättning

Gruppen består av två representanter från varje land. En representerar miljö samt en från jord/-skogsbrukssektorn.

Danmark: Poul Arne Iversen (ordf. 2005), Pernille Weile

Finland: Kirsti Krogerus, Ilkka Reponen

Island: Audur Sveinsdóttir, Sigurdur Thráinsson

Norge: Kjersti Gram Andersen, Kristin Orlund

Sverige: Anders Emmerman, Anna Lind

Åland: Helena Blomqvist

Skr: Magnus Gröntoft

Adresser kan nås på: <http://www.norden.org/MJS/sk/members.asp>

Formellt fanns Genresursrådet (NGR) som undergrupp till MJS, men i praktiken fungerar den som en självständig grupp, vilket NGR även är fr.o.m. 2006.

9. Ekonomisk redogörelse

Som kommentar till ekonomin skall följande framhållas:

- Gruppen har bara utgifter för projekten, sekreterartjänsten samt mindre utgifter i samband med MJS möten.

Ekonomisk översikt för MJS 2005 (i DKK)

Projekt	Beviljade medel från MJS	Totalt utbetalt	Budget 2005, DKK	Utbetalt 2005, DKK	Budget 2006, DKK
Årets budget			2 600 000		2 600 000
Återbet. + kvarvarande medel, obundna			331 565		489 616
Årets tillgångar			2 931 565		3 089 615
Ej utbetalda projektmedel, bundna			2 255 010		2 287 646
Regulering af lugt og luftbårne allergener					367 000
Konflikter mellan skogliga särintressen					250 000
Utevistelsens betydelse för hälsa					453 000
Näringsläckage i Leningradsområdet					300 000
Energiskogsodling på åkermark					257 000
Nordic Dimension in Rural Development.					200 000
NordFram	300 000	-4 779	200 000		100 000
Nordisk skogskonferens 2005	100 000				
Jordbruket som kulturbærer	180 000		180 000		
Nord Plantevern Varsling	100 000		100 000		
Indicators for genetic div	20 000	-20 000	20 000	-20 000	
Nordiskt biogasprojekt	350 000		350 000		
Nordisk forsøgssamarbejde	85 000		85 000		
Stad-Land	270 000		70 000		200 000
Skyddade områden	202 000	-202 000	202 000	-202 000	
Pest Monitoring Network.	200 000	-180 000	200 000	-180 000	200 000
Rödlistade arter & biotoper 2004-06	460 000	-200 000	200 000	-200 000	160 000
Genopbygning af skogsres. 2004-06	950 000	-650 000	400 000	-400 000	300 000
Biobränsle 2004-06	510 000	-57 440	90 000		120 000
Kulturmiljö i skogsbruket 2004-06	100 000		100 000		30 000
Dyrevelferd 2004-05	300 000	-145 000	100 000	-50 000	
Hästen en resurs 2004-05	350 000	-78 635	150 000		
Växtnäring i grönsaksodling 2004-05	300 000	-255 000	100 000	-175 000	
Metanoxidation som integrerad miljöindikator, 2001-03	1 540 000	-1 540 000		-250 000	
Infodatabas för ekologiskt utsäde, 02-04	1 200 000	-1 000 000			
Traditional Rural Biotopes..., 2001-03	550 000	-550 000		-58 9500	
Fosforurlakning och WFD (EU vattendirektiv) , 03-04	400 000	-400 000		-230 00	
Seminarium WFD EU's vattendirektiv, 2003-04	250 000	-212 500		-212 500	
Hushållsavloppsvatten, 2003-04	200 000	-165 000		-45 000	
Evaluerig	50 000	-50 000	50 000	-50 000	
Sekretariat			290 000	-306 885	310 000
Oförutsedda utgifter			62 752	-45 867	
Summa budget			2 542 752		3 047 000
Summa årets förbrukn				- 2 510 116	
Återbet. + kvarvarande medel			488 615		

Sekretariatets utgifter har fördelats sig på 224 000 DKK i lön, försäkring, pension etc., 72 000 DKK i resor samt 10 000DKK i övriga omkostnader.

Linköping den 3 februari 2006
Magnus Gröntoft, Sekreterare i MJS